

Høringsnotat vedrørende forslag til lov om ændring af lov om fremme af besparelser i energiforbruget, lov om fremme af energibesparelser i bygninger, afskrivningsloven og ligningsloven samt ophævelse af en række love under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område

Kontor/afdeling

Center for energieffektivisering

Dato

26. februar 2020

J nr. 2019-89852

//

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af besparelser i energiforbruget, lov om fremme af energibesparelser i bygninger, afskrivningsloven og ligningsloven samt ophævelse af en række love under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område blev sendt i høring den 8. november 2019 med frist for afgivelse af høringsvar den 6. december 2019.

Der er modtaget i alt 23 høringsvar i høringsperioden.

Følgende 5 høringsparter har angivet, at de ikke har bemærkninger til udkast til lovforslaget: Advokatrådet (Advokatsamfundet), Erhvervsflyvningens Sammenslutning, Dansk Arbejdsgiverforening, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FSR – Danske Revisorer.

Følgende 18 høringsparter har afgivet bemærkninger til udkast til lovforslaget: Bosch, Bygherreforeningen, Danmarks Almene Boliger, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme, Dansk Gartneri, Dansk Industri, Dansk Standard, Danske Bygningskonsulenter, Datatilsynet, HOFOR, Kommunernes Landsforening, Landbrug og Fødevarer, Rådet for Grøn Omstilling, SYNERGI, TEKNIQ Arbejdsgiverne og Varmepumpeindustrien i Danmark.

I det følgende vil de væsentligste punkter i de indkomne høringsvar blive gennemgået efterfulgt af ministeriets bemærkninger for hvert enkelt emne. Bemærkningerne er markeret med *kursiv*. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringsvar, som kan ses på Høringsportalen

Svarene har især berørt følgende punkter:

- 1) Generelle bemærkninger
- 2) Skrotningsordningen
  - a) Afgrænsning af skrotningsordningen
  - b) Krav til prækvalifikation i skrotningsordningen
  - c) Kvaliteten af varmepumpeinstallationer
  - d) Administration af skrotningsordningen
  - e) Tekstnære bemærkninger
  - f) Øvrige bemærkninger til skrotningsordningen
- 3) Tilskud til energiforbedringer i bygninger til helårsbeboelse (bygningspuljen)
  - a) Afgrænsningen af bygningspuljens tilskudsordning
  - b) Konkurrenceudsat tilskudsordning med flere årlige ansøgningsrunder

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

- c) Afgrænsning af tilskudsberettigede energiforbedringstiltag ved en positivliste og fastsættelse af minimusstøtteniveau
- d) Ordningens afsæt i bygningens energimærkning
- e) Understøttende aktiviteter og informationsindsats
- f) Øvrige bemærkninger vedr. bygningspuljens tilskudsordning
- 4) Tilskud til energibesparelser i erhverv (erhvervspuljen)
  - a) Afgrænsning af tilskudsmodtagere i erhvervspuljen
  - b) Tildelingskriterier i erhvervspuljen
  - c) Administration af erhvervspuljen
  - d) Antal årlige ansøgningsrunder i erhvervspuljen
  - e) Informationsindsats
  - f) Øvrige bemærkninger vedr. erhvervspuljens tilskudsordning
- 5) Energimærket
- 6) Ophævelsen af ældre love samt ændring af afskrivningsloven og ligningsloven
- 7) Øvrigt
- 8) Eventuelle ændringer som høringssvarene har givet anledning til

1. Generelle bemærkninger

Dansk Byggeri bakker op om regeringens lovforslag og bemærker, at der er behov for en øget indsats for energieffektivisering og energibesparelser, hvis Danmark skal leve op til både EU's mål om energieffektiviseringer i 2030 og det danske mål om klimaneutralitet i 2050. Det bemærkes, at lovforslaget går den rigtige vej, men der spørges ind til, om initiativerne er tilstrækkelige til at udnytte potentialet for energibesparelser i bygningsmassen, såvel bolig som erhverv, hvorfor det er vigtigt, at indsatsen fortsætter ud over forslagets horisont, som er 2024.

Dansk Energi ser positivt på, at der nu skabes lovhjemmel til at videreføre indsatsen på energieffektiviseringsområdet, der kan understøtte udfasning af fossile brændsler, der i dag fortsat anvendes til bygningsopvarmning og i industriens processer. Dansk Energi bemærker, at energieffektiviseringsindsatsen og de politiske initiativer i lovforslaget bør målrettes brugen af fossile brændsler, hvorved der sikres store drivhusgasreduktioner. Dansk Energi bemærker endvidere, at det i forbindelse med, at energiselskabernes energispareforpligtelse ophæves ved udgangen af 2020, er vigtigt, at der sikres en smidig transition til de nye politiske virkemidler og at fastholde et energisparemarked med en lang række aktører, der arbejder målrettet med at fremme energieffektivitet.

Dansk Fjernvarme bemærker, at det af lov om fremme af besparelser i energiforbrugets § 3 fremgår, at kollektive forsyningsvirksomheder bl.a. er pålagt at "sikre realisering af energibesparelser i overensstemmelse med forpligtelser fastsat ved lov". Dansk Fjernvarme henstiller til, at varmeforsyningsloven § 28b og energisparebekendtgørelsen i sin helhed konsekvensrettes som følge af at energispareforpligtelsen med udløb af den nuværende energispareordning ikke længere påhviler net- og distributionsselskaberne.

Dansk Industri bemærker, at det er positivt, at der er fokus på, at tilskudspuljerne skal bidrage til opfyldelsen af Danmarks energispareforpligtelser i EU i perioden fra 2021 til 2030. Energiaftalen af 2018 udløber dog i 2024, hvortil Dansk Industri gerne vil bemærke, at puljerne bør forlænges frem mod 2030 for at sikre en tilstrækkelig indsats, hvor Danmark realiserer sine energieffektiviseringspotentialer og lever op til de danske EU-forpligtelser.

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at den nuværende energispareordning ikke forlænges ved dens udløb i 2021, og at der i henhold til energiaftalen af juni 2018 implementeres en ny energispareindsats med formålet om at øge effekten af energieffektiviseringsprojekter. Landbrug & Fødevarer ser mange gode elementer i indførelsen af nye markedsbaserede tilskudspuljer finansieret over Finansloven.

Rådet for Grøn Omstilling finder det beklageligt, at den samlede økonomiske ramme for ydelse af støtte til energibesparelser er blevet drastisk reduceret for den fremtidige indsats. Rådet for Grøn Omstilling fremfører, at selv om de nye ordninger administreres mere effektivt, frygter man, at der vil være tale om betydelig reduktion af indsatsen for energibesparelser. Dette rejser efter Rådets opfattelse tvivl om, hvorvidt Danmark vil være i stand til at leve op til sine forpligtelser om gennemførelse af energibesparelser i henhold til EU's Energieffektiviseringsdirektiv (EED). Rådet finder, at denne tvivl forstærkes af, at lovforslagets bemærkninger ikke indeholder en vurdering af omfanget af de energibesparelser, der forventes opnået, og hvorledes ordningen forventes at bidrage til opnåelsen af den nationale forpligtelse til gennemførelse af energibesparelser. Rådet foreslår derfor, at bemærkningerne udvides med en beregning af de forventede energibesparelser og en vurdering af disse i forhold til opfyldelsen af spareforpligtelsen i EED, herunder, at det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, at der fastlægges operationelle mål og succeskriterier for ordningerne, og at der årligt udarbejdes en redegørelse for ordningerne, der omfatter ydelsen af tilskud, og som viser fremdriften i forhold til de fastsatte mål for at kunne vurdere behovet for justeringer i ordningens administration.

SYNERGI bemærker, at de i alt 500 mio. kr. til tilskud til energieffektivisering er en betydelig reduktion af energispareindsatsen sammenlignet med den eksisterende energispareordning. SYNERGI bemærker desuden, at tilskudspuljerne kun rækker frem mod 2024. SYNERGI ser på den baggrund frem til konkretiseringen af regeringens energieffektiviseringsudmeldinger i en kommende klimahandlingsplan, hvor SYNERGI imødekommer en skitsering af Danmarks energispareindsats efter 2024 med henblik på energieffektiviseringsindsatsens økonomiske langsigtede fremtid.

TEKNIQ Arbejdsgiverne finder det positivt, at der som følge af energiaftalen iværksættes initiativer, der kan understøtte udfasningen af brugen af fossile brændsler til

bygningsoptermning samt delvis opfyldelse af Danmarks energispareforpligtelse i henhold til Bygningdirektivet.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de generelt positive tilkendegivelser i forhold til lovforslaget.

I forhold til bemærkningerne fra Dansk Energi og Dansk Fjernvarme om transitionen fra den nuværende energispareordning er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet enige i behovet for at fastlægge de nærmere vilkår, samt udbrede kendskabet til disse, så hurtigt som muligt med henblik på at sikre en god overgang fra den nuværende energispareindsats til den kommende. Klima- Energi- og Forsyningsministeriet bemærker i den forbindelse, at der vil blive planlagt og gennemført en bred informationsindsats og understøttende aktiviteter i samarbejde med relevante aktører og interessenter.

For så vidt angår Dansk Fjernvarmes bemærkning om regelgrundlaget for den nu gældende energispareordning er ministeriet opmærksom på behovet for at konsekvensrette regelgrundlaget, herunder varmemforsyningsloven og energisparebekendtgørelsen i forbindelse med afslutning af energispareordningen.

Til Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Industri, Rådet for Grøn Omstilling og SYNERGIs høringsvar om de foreslåede ordningers varighed frem til 2024 og foreslået afsatte midler bemærkes, at puljernes overordnede udformning i forhold til gennemførelse af energibesparelser følger af energiaftalen fra 2018 og dermed det politiske mandat, der ligger til grund for lovforslaget. Med hensyn til energispareindsatsen efter 2024 fremgår det af energiaftalen fra 2018, at der i energiaftalens periode skal tages initiativ til drøftelse af den videre energipolitik efter 2024.

Til Rådet for Grøn Omstillings forslag om præcisering af bemærkningerne med hensyn til målsætninger og redegørelser m.v. bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeren, at dette arbejde vil indgå i forbindelse med den præcise udmøntning af de enkelte ordninger, herunder i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelser og det administrative grundlag for puljerne, og finder ikke anledning til, at dette skal fremgå af lovforslagets bemærkninger.

For så vidt angår bemærkningen fra bl.a. Dansk Energi med hensyn til at understøtte udfasningen af fossile brændsler, henviser Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til dette notats afsnit 8, hvoraf det fremgår, at der i lovforslagets specielle bemærkninger til foreslået § 7, stk. 2, i energispareloven er tilføjet en tekst, hvorefter tilskud til energibesparelser inden for lovens rammer og i et vist omfang vil kunne målrettes ansøgersegmenter med henblik på opnåelse af CO₂ reduktion.

2. Skrotningsordningen

a. Afgrænsning af skrotningsordningen

Bosch, Dansk Fjernvarme, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer, TEKNIQ Arbejdsgiverne og Varmepumpeindustrien finder det uhensigtsmæssigt, at der alene gives tilskud til en abonnementsordning og mener, at der bl.a. også bør gives tilskud til, at bygningsejere kan købe deres egen varmepumpe. Kritikken begrundes dels med, at tilskud til et bestemt forretningskoncept opfattes som konkurrenceforvridende, samt at barrierer såsom investeringsbarrierer kan løses på andre måder end ved en abonnementsløsning. Konkret foreslås statsgaranteret lån og leasing af varmepumper som øvrige modeller, hvorpå finansieringsmæssige barrierer kan søges håndteret.

BOSCH og Varmepumpeindustrien fremhæver, at formålet med nuværende ordning, varmepumper på abonnement var at igangsætte et marked for varmepumper på abonnement, og at dette formål må betragtes som værende opfyldt.

Dansk Fjernvarme fremhæver kravet i den nuværende abonnementsordning om, at kontrakterne mellem energitjenesteleverandøren og varmekunden skal have en varighed på minimum 10 år. I den forbindelse mener Dansk Fjernvarme, at 10-års horisonten er for kort, og at det fordyrer abonnementsløsningen for varmekunden.

Landbrug & Fødevarer efterspørger en redegørelse for, hvor mange oliefyr der fortsat findes uden for kollektiv forsyning med henblik på, om man med fordel kan udvide ordningen til også at omfatte oliefyr inden for kollektiv forsyning.

TEKNIQ Arbejdsgiverne udtrykker bekymring for, at Energistyrelsen vil hæve tilskuddet pr. installeret varmepumpe, hvis ordningen viser sig ikke at have tilstrækkeligt afløb. Det skyldes, at dette ifølge TEKNIQ Arbejdsgiverne vil være omkostningsmæssigt ineffektivt og konkurrenceforvridende.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at forligskredsen bag energiaftalen 2018 har truffet en politisk beslutning om at udmønte skrotningsordningen som en abonnementsordning, som bygger videre på modellen og erfaringerne fra den nuværende ordning varmepumper på abonnement. Den politiske beslutning om en abonnementsordning beror bl.a. på en vurdering af, at en abonnementsordning resulterer i flere tilskyndede varmepumper og således har en højere additionelitet sammenlignet med en ordning, der ville omfatte tilskud til, at bygningsejere kan købe deres egen varmepumpe.

Efter lovforslaget målrettes støtten energibesparelser og energieffektiviseringer, der ikke ville være blevet gennemført eller gennemført i et mindre omfang i fravær af et tilskud med henblik på at opnå så høj additionalitet som muligt.

Ministeriet bemærker i den forbindelse, at det generelle varmepumpesalg er opadgående, og at tilskud til varmepumpeabonnementer ikke vurderes at medføre negative konsekvenser for det generelle varmepumpesalg. Dette beror på vurderingen af abonnementsløsningens tilskyndelseseffekt, og at abonnementsløsningen således forventes i højere grad at henvende sig til oliefyrsejere, der ikke ville have købt en varmepumpe selv, og som er en praktisk og økonomisk tilgængelig alternativ varmeløsning til oliefyrsejere uden for kollektiv forsyning.

Ministeriet bemærker i relation til bemærkningerne om formålet med nuværende abonnementsordning, at det primære formål med skrotningsordningen er at tilskynde flest mulige konverteringer fra oliefyr uden for kollektiv forsyning til varmepumper.

Ministeriet bemærker, at bl.a. krav til længden på kontrakterne mellem energitjenesteleverandørerne og varmekunderne vil indgå i Energistyrelsens videre arbejde med tilskudsmodellen. Betragtningen om, at kontrakterne i den nugældende ordning varmepumper på abonnement er korte, er i den forbindelse noteret og vil blive taget med i overvejelserne.

Det noteres, at der ikke er nogle præcise opgørelser over antallet af oliefyr i Danmark, men Energistyrelsen under ministeriet kan oplyse, at styrelsen i en analyse af bestanddelen af oliefyr vurderer, at der eksisterer omtrent 50-55.000 oliefyr uden for kollektive forsyningsnet ud af de 80.000, der vurderes at være i alt i Danmark. Det fremgår af energiaftaleteksten, at puljens målgruppe er oliefyrsejere uden for kollektiv forsyning, hvorfor ministeriet ikke finder anledning til at omfatte oliefyr inden for kollektive forsyningsnet.

Ministeriet bemærker, at støtteniveauet i skrotningsordningen søges fastsat med henblik på flest mulige konverteringer af oliefyr uden for kollektiv forsyning.

b. Krav til prækvalifikation i skrotningsordningen

BOSCH og Varmepumpeindustrien vurderer, at krav i forbindelse med prækvalifikation kan være konkurrenceforvridende og vil udelukke mindre aktører.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at de krav, der forventes at indgå i prækvalifikationen, bl.a. beror på forbrugerhensyn, og at kravene giver større sikkerhed for, at kontraktuelle vilkår overholdes. I tillæg hertil kan det oply-

ses, at krav til prækvalifikation har til formål at sikre, at energitjenesteleverandørerne har kompetencer til at efterleve de vilkår, der måtte være forbundet med tilskud fra skrotningsordningen. Dertil bemærkes det, at alle har mulighed for at ansøge om prækvalifikation, ligesom det også forventes at være muligt at søge om prækvalifikation løbende inden for tilskudsperioden.

c. Kvaliteten af varmepumpeinstallationer

Dansk Fjernvarme mener, at der er behov for fokusere på kvaliteten af varmepumpeinstallationerne og anbefaler, at der indføres et energitjek ved dimensioneringen af varmepumpen. Ligeledes foreslår Dansk Fjernvarme, at der indføres skærpede krav til installationsprocessen, samt at TEKNIQ Arbejdsgiverne og Teknologisk Institut bør inddrages i denne proces.

Dansk Energi foreslår at koble "godkendelsesordningen for små vedvarende energianlæg" (VE-godkendelsesordningen) med den foreslåede prækvalifikation med henblik på at sikre, at varmepumperne installeres optimalt.

Dansk Standard finder det afgørende, at tilskud fremmer energieffektive varmepumper, og på den baggrund foreslås det, at tilskud gennem Skrotningsordningen betinges af, at der benyttes ny Dansk Standard (DS 1150).

TEKNIQ Arbejdsgiverne foreslår, at tilskud fra ordningen betinges af, at der anvendes installatører, der er godkendte i henhold til VE-Godkendelsesordningen med henblik på at sikre optimale varmepumpeinstallationer.

Varmepumpeindustrien fremhæver, at de ser behov for øget kompetenceopbygning og uddannelse af installatører.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at den tiltænkte incitamentsstruktur for energitjenesteleverandørerne betyder, at energitjenesteleverandørerne har et klart økonomisk incitament til at sikre optimale varmepumpeinstallationer, som resulterer i en så høj virkningsgrad som muligt. Det skyldes, at energitjenesteleverandørerne betaler for den el, der leveres til varmepumpen, og at varmekunden betaler pr. leveret kWh varme. Ministeriet vil i det videre arbejde vurdere, hvorvidt tilskud skal betinges af, at der anvendes VE-godkendte installatører eller ny Dansk Standard ved installationen. De dertil medfølgende administrationsomkostninger for energitjenesteleverandørerne bør derfor vurderes i lyset af, om kvaliteten af varmepumpeinstallationerne løftes betydeligt.

d. Administration af skrotningsordningen

Dansk Fjernvarme bemærker, at de betragter den nuværende ordning som administrativ tung, eftersom der skal installeres ekstra el- og varmemålere.

TEKNIQ Arbejdsgiverne foreslår, at konceptet for varmepumper på abonnement justeres, således at de administrative byrder mindskes for energitjenesteleverandørerne, herunder at energitjenesteleverandørerne ikke afregner for den leveret strøm.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at man i det videre arbejde med skrotningsordninger er opmærksom på at undgå unødige administrationsomkostninger for energitjenesteleverandørerne. For så vidt angår afregning af strøm henvises der til bemærkningerne ovenfor om, at den tiltænkte incitamentsstruktur vurderes at medføre energieffektive varmepumpeinstallationer.

e. Tekstnære bemærkninger

Dansk Standard foreslår, at der i lovforslaget indskrives en udtrykkelig hjemmel i den foreslåede bestemmelse i forslag til § 7, stk. 2, nr. 4, i energispareloven, hvorefter der kan fastsættes et krav om, at den nye standard for installation af varmepumper skal følges, når der ydes tilskud til installation af varmepumper under den foreslåede abonnementsordning. Konkret foreslår Dansk Standard, at det i forbindelse med fastsættelse af regler om de betingelser, der skal opnås for at kunne opnå tilsagn om tilskud forventes, at der under abonnementsordningen bliver et krav, at varmepumpeinstallationen installeres efter DS 1150.

Ministeriets bemærkninger.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet finder ikke anledning til at præcisere bestemmelsen § 7, stk. 2, nr. 4, så den udtrykkeligt nævner overholdelse af bestemte standarder. Ministeriet vurderer, at bestemmelsen indeholder en tilstrækkelig hjemmel til at kunne fastsætte krav til overholdelse af bestemte standarder i den kommende bekendtgørelsen for skrotningsordningen, såfremt dette måtte vurderes at være relevant for skrotningsordningen.

Ministeriet finder ikke anledning til at tilføje i lovbemærkningerne, at det forventes, at det under abonnementsordningen bliver et krav, at varmepumpeinstallationerne installeres efter DS 1150. Der henvises til bemærkning ovenfor om installationens kvalitet, at den tiltænkte incitamentsstruktur vurderes at medføre energieffektive varmepumpeinstallationer.

f. Øvrige bemærkninger til skrotningsordningen

Varmepumpeindustrien foreslår bl.a., at varmepumper udbredes gennem øget vejledning til slutbrugere eller gennem informationskampagner.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at styrelsen er opmærksom på behovet for større kendskab til varmepumper blandt forbrugerne, og at der f.eks. på spareenergi.dk gøres en indsats for at imødekomme dette.

3. Tilskud til energiforbedringer i bygninger til helårsbeboelse (bygningsspuljen)

a. Afgrænsningen af bygningsspuljens tilskudsordning

Danmarks Almene Boliger bemærker, at det ikke fremgår klart af forslaget, hvorvidt hjemlen til at yde tilskud også omfatter de almene boliger, og det anføres, at lovforslaget bør præciseres, således at det klart fremgår, hvorvidt de almene boliger er omfattet – og dermed ligestilles andre boligformer.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at hvis alle ansøgninger vedrørende energiforbedringer i bygninger til helårsbeboelse vurderes på lige linje i forbindelse med udbuddet af puljemidler, vil det kunne føre til, at puljen hurtigt tømmes af store, velorganiserede bygningsejere som f.eks. almene boligforeninger eller administratorer af bygningssporteføljer af private udlejningsboliger, hvilket de finder uheldigt, idet der er et stort potentiale for energibesparelser i parcelhussegmentet. Rådet finder det også uheldigt, hvis puljemidler anvendes til renoveringer af private udlejningsboliger som led i udnyttelsen af boligreguleringslovens § 5, stk. 2, idet de bemærker, at disse renoveringer er særdeles rentable for udlejerne i forvejen.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at der med lovforslaget vil etableres hjemmel til at kunne yde tilskud til almene boliger. For at tydeliggøre, hvilke bygninger, der vil kunne være omfattet af tilskudsbestemmelsen, er der tilføjet en præcisering i lovbemærkningerne, hvoraf det fremgår, at der med hjemmel i den foreslåede § 7, stk. 1, nr. 2, i energispareloven også vil kunne ydes tilskud til almene boliger.

Ministeriet bemærker endvidere for så vidt angår mulighed for at målrette puljens midler yderligere, at de anførte bemærkninger vil blive taget videre i forbindelse med udmøntningen af puljen ved bekendtgørelse, der også kommer i offentlig høring.

b. Konkurrenceudsat tilskudsordning med flere årlige ansøgningsrunder

Dansk Byggeri bemærker med tilfredshed, at bygningspuljens tilskudsordning udformes som en konkurrencepræget tilskudspulje, og kvitterer bl.a. for, at der med forslaget lægges op til flere tilskudsrunder pr. år, hvortil de tilføjer, at månedlige tilskudsrunder, evt. undtaget juli, bør overvejes.

Rådet for Grøn Omstilling ser ligeledes positivt på, at ordningen udmøntes som en tilskudsordning med direkte tilskud til bygningsejeren. Rådet ser også positivt på, at der vil etableres konkurrence om midlerne med flere årlige ansøgningsrunder, hvor Rådet opfordrer til, at der gennemføres så mange runder som muligt for at sikre, at bygningsejerne, der søger om tilskud, ikke skal vente for længe på at få afgjort, om de kan få tilskud.

Dansk Energi bemærker, at der lægges op til en konkurrencebaseret tilskudsordning, hvor der ikke fokuseres på at opnå de mest omkostningseffektive besparelser, men flest besparelser pr. m².

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at de hensyn, der er lagt vægt på ved udmøntningen af bygningspuljen, kan risikere at være modsatrettede, dvs. hensyn om at sikre så høj additionalitet som muligt, samtidig med at der lægges op til, at ansøgere skal konkurrere mod hinanden i flere årlige ansøgningsrunder, hvor størst energibesparelse pr. m² favoriseres, for at give flere dybe renoveringer. TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker derudover, at ansøgning i runder frem for løbende behandling i højere grad vil understøtte planlagte renoveringer end løbende renoveringer, hvor man ikke nødvendigvis har tid til at vente flere måneder på svar på en ansøgning. TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker endvidere, at de finder, at et fokus på flest mulige besparelser pr. m² umiddelbart vil favorisere energibesparelser i mindre bygninger, da identiske projekter vil give den største besparelse pr. m².

Ministeriets bemærkninger:

Klima, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at et konkurrenceelement vedr. flest besparelser pr. m² imødekommer energiaftalens krav om så høj additionalitet som mulig i højere grad end et kriterium baseret på tilskudskronen.

Det kan endvidere bemærkes, at der som et af flere energiforbedringstiltag lægges op til at give tilskud til køb og installation af varmepumpe gennem bygningspuljen, hvilket vil have en direkte CO₂-reducerende effekt.

Som led i udmøntningen af energiaftalen, hvorefter indsatsen skal konkurrenceud-sættes, er det vurderet nødvendigt at åbne op for ansøgninger i flere årlige runder, hvor ansøgningerne kan bedømmes op mod hinanden. For så vidt angår ansøgningsrundernes tilrettelæggelse bemærker Klima- Energi- og Forsyningsministeriet,

at der i forbindelse med den konkrete opsætning af tilskudsordningen, som bl.a. udmøntes ved bekendtgørelse, vil blive set på, hvorledes ansøgningsrunderne bedst tilrettelægges, herunder deres antal og placering hen over året. Hertil bemærkes, at det tilstræbes, at ansøgningstiden vil blive så kort som mulig.

I hvilket omfang fokus på flest mulig kWh/m² vil favorisere mindre bygninger afhænger af den nærmere udformning af tilskudsordningen. Det er dog dokumenteret, at det største energibesparelspotentiale findes i mindre bygninger, jf. rapporten "Varmebesparelser i eksisterende bygninger" (SBI 2017). Derfor er det vurderingen, at anvendelsen af dette kriterium som udgangspunkt er hensigtsmæssig.

c. Afgrænsning af tilskudsberettigede energiforbedringstiltag ved en positivliste og fastsættelse af minimusstøtteniveau

Dansk Byggeri bemærker, at de finder det fornuftigt, at der arbejdes ud fra en positivliste, og bidrager gerne til dens udarbejdelse, idet det bemærkes, at den eksisterende positivliste for håndværkerfradraget (Boligjobordningen) ikke bør overføres i sin helhed.

Dansk Energi bemærker ligeledes, at de finder anvendelse af en positivlisten som en fornuftig måde at sikre en enkel administration af ordningen. Hertil bemærkes, at der ved listens udarbejdelse med fordel kan ses på, hvad der er gældende krav i bygningsreglementet samt erfaringer fra standardværdikataloget.

Dansk Fjernvarme stiller sig også til rådighed som samarbejdspartner under udformning af en positivliste, der skal lette ansøgning om tilskud under den nye puljeordning. Det foreslås desuden, at Energisparerådet og eventuelt andre interessenter inddrages i arbejdet forud for udsendelse af nye bekendtgørelser i høring i foråret 2020.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at de mangler en redegørelse for, hvor meget det planlægges at yde i tilskud og det foreslås, at der redegøres for dette i bemærkningerne. Rådets generelle holdning er, at store tilskud set i forhold til de samlede omkostninger vil indebære et fald i additionaliteten, hvis der ydes mere end nødvendigt for at tilskynde bygningsejeren til at gennemføre energibesparelsen. Det gælder således om at finde en balance, og Rådet foreslår, at der redegøres herfor i bemærkningerne til lovforslaget.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at dybe renoveringer typisk omfatter investeringer i klimaskærm, vinduer og ventilation, som ud fra en gennemsnitsbetragtning har en lavere additionalitet end investeringer i områder som f.eks. kedler eller bygningens varmeanlæg.

KL bemærker, at de overordnet finder høringsmaterialet positivt, men spørger, hvordan lovbemærkningernes tekst om, at det er et formål at "reducere antallet af støttede energirenoveringsprojekter, der fører til små energibesparelser" skal forstås. KL kan ikke umiddelbart læse af lovforslaget, hvordan små energibesparelser er defineret, men alt efter hvordan det defineres, kan det have en betydning for, hvordan kommunerne kan sammensætte vedligeholdelsesprojekter.

Ministeriets bemærkninger:

Klima- Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilbagemeldinger og ønske om samarbejde om positivlisten.

For så vidt angår de konkrete tilskudsstørrelser finder ministeriet ikke anledning til at tilføje dette i lovbemærkningerne, da den konkrete udmøntning og afgrænsning vil foregå ved udformningen af bekendtgørelse om ordningen.

Der er tale om en konkurrencebaseret tilskudspulje, hvor der lægges op til, at de energiforbedringsprojekter, som støttes er dem, der indeholder den største energibesparelse pr. m². Endvidere lægges op til at anvende en minimumsbeløbsgrænse for tilskud. Dermed understøttes de dybe energirenoveringer og ikke de små energibesparelserprojekter. De konkrete tiltag, der vil kunne opnå tilskud til, vil komme til at fremgå på ordningens positivliste.

For så vidt angår afgrænsningen af en dyb renovering bemærkes, at den vil blive målt på energibesparelsen, hvor også konvertering fra f.eks. oliefyr til varmepumpe kan give en stor energibesparelse og derved medvirke væsentligt til en dyb renovering.

Herudover bemærkes, at det fremgår af lovforslaget, at der gennem bygningspuljens tilskudsordning alene vil kunne ydes tilskud til private bygningsejere og virksomheder til gennemførelse af energiforbedringsprojekter i deres bygninger, hvor hovedanvendelsen er helårsbeboelse. Ordningen vil således ikke omfatte offentlige bygninger.

Endvidere kan det supplerende til de bemærkninger, der fremgår af afsnittet ovenfor om skrotningsordningen, tilføjes, at der under bygningspuljen, som et af flere energiforbedringstiltag på ordningens positivliste, lægges op til at give tilskud til køb og installation af varmepumpe.

d. Ordningens afsæt i bygningens energimærkning

Dansk Energi bemærker, at de som udgangspunkt kan bakke op om anvendelse af energimærket som en central del af dokumentationsarbejdet. Dansk Energi bakker

ligeledes op om muligheden for at yde tilskud til udarbejdelse af energimærker anvendt til dokumentation i forbindelse med tilsagn om tilskud i konkrete sager.

Rådet for Grøn Omstilling ser positivt på, at energimærkningen af bygninger får en fremtrædende rolle ved ydelsen af tilskud, idet det bemærkes, at de finder, at det vil bidrage til, at tilskuddene målrettes de bygninger, hvor der opnås størst effekt, samt at ansøgningsprocessen forenkles, og at kravene til dokumentation i forbindelse med ansøgning forenkles.

Ministeriets bemærkninger:

Klima- Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilbagemeldinger. Endvidere bemærkes, at der som led i det igangværende initiativ om en mere robust energimærkningsordning for bygninger, som et første skridt, er sat fokus på at styrke kvaliteten i de udstedte mærker. Der er derfor allerede i 2019 taget nye, digitale redskaber i brug for at stoppe fejl, før boligejeren får sit energimærke. Samtidig er der sat ind med mere målrettet, dataunderstøttet og risikobaseret tilsyn.

e. Understøttende aktiviteter og informationsindsats

Dansk Byggeri bemærker, at der bakkes op om, at puljen også kan dække informationsindsats og tilføjer, at der er behov for målrettet information, da det kan forventes, at brugen af ordningen vil tage lidt tid at løbe i gang. Dansk Byggeri foreslår derfor, at det kan overvejes, om puljens størrelse kan justeres, således at tilbageværende midler i puljen overføres til efterfølgende år.

SYNERGI bemærker ligeledes, at det er væsentligt, at informationen omkring den nye bygningspulje påbegyndes så tidligt som muligt i 2020 for at opnå et kendskab blandt danskerne. Man kan derfor med fordel overveje, hvorvidt puljens størrelse i starten af puljens levetid bør være mindre end senere i puljens levetid.

HOFOR bemærker, at de gennem mange år har arbejdet målrettet med at undgå energispild hos energiforbrugerne og vil ved udløbet af den nuværende energispareraftale stille deres viden på området til rådighed for den fremadrettede indsats. HOFOR noterer sig derfor med tilfredshed, at der på finansloven forventes at være hjemmel til at anvende en del af tilskudspuljens midler til understøttende aktiviteter, herunder samarbejde og partnerskaber med bl.a. forsyningsselskaber.

Rådet for Grøn Omstilling støtter, at der anvendes puljemidler til understøttende aktiviteter for ordningen, som giver mulighed for at inddrage de involverede aktører i en bred indsats til målretning og effektivisering af puljemidlerne, idet det bemærkes, at Rådet lægger vægt på, at kommunerne motiveres til at tage lokale initiativer til fremme af energibesparelser i kommunens boliger, og herunder bidrage til en målretning af puljemidlerne. Rådet foreslår, at der afsættes tilstrækkelige midler til de understøttende aktiviteter til sikring af en bred og omfattende indsats.

Ministeriets bemærkninger:

Klima, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilbagemeldinger, og er enige i at de understøttende aktiviteter er vigtige for at udbrede kendskabet til puljen, herunder at det i den forbindelse er centralt at have fokus på den lokale forankring hos kommunerne m.fl. Herudover bemærkes, at relevante interessenter vil blive søgt inddraget i forbindelse med tilskudspuljens udmøntning, og i forbindelse med fastlæggelsen og implementeringen af de understøttende aktiviteter og værktøjer. Endvidere bemærkes, at der som led i udmøntningen af puljen vil blive set på mulighederne for, hvordan overskydende puljemidler vil kunne overføres til efterfølgende år.

f. Øvrige bemærkninger vedr. bygningspuljens tilskudsordning

HOFOR foreslår, at der ved udmøntningen af bygningspuljen sikres fokus på at opnå den optimale effekt af de gennemførte energirenoveringer, og det tilføjes, at det er særligt relevant at udnytte potentialerne ved aktiv brug af den store mængde data, som energiforsyningsvirksomhederne råder over qua udrulningen af fjernaf-læste el-, fjernvarme- og gasmålere.

HOFOR foreslår derfor to konkrete tiltag. Som et første tiltag foreslås det, at støtte-modtagere tilbydes en bonus, hvis energiforbruget efter energiforbedringen rent faktisk falder til det forventede forbrug pr. m², og at dette kunne følges op. Som et andet tiltag foreslås det, at energiforsyningsvirksomheders data om energiforbrug indtænkes fra start i evaluering af ordningen, herunder ved at muliggøre en sammenligning det målte årlige energiforbrug før og efter gennemførelsen af energiforbedringen.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at der savnes en redegørelse for, hvorledes man har tænkt sig at afgrænse de bygninger, hvor der ikke er tale om statsstøtte, og de bygninger, hvor tilskud ydes efter de gældende forordninger.

Dansk Fjernvarme bemærker med henvisning til § 28, stk. 2, i lov om fremme af energibesparelser i bygninger, at net- og distributionsvirksomheder er forpligtede til at stille oplysninger til rådighed for udarbejdelse af energimærkning, at det kan føre til en skævvridning i administrative byrder for net- og distributionsselskaber i områder med en bygningsmasse af gennemsnitligt lavere energimæssig standard, og som ikke er handlet så ofte som gennemsnittet på boligmarkedet, da det vil være her, der er størst potentiale for energibesparelser. Dansk Fjernvarme bemærker, at dette bør indtænkes, når net- og distributionsselskaber inddrages i arbejdet med den nye ordning.

Ministeriets bemærkninger:

Klima- Energi- og Forsyningsministeriet bemærker til forslagene fra HOFOR, at der for nærværende er ved at blive set på den nærmere udmøntning af tilskudsordningen, herunder anvendelse af data og digitalisering, incitamenten for at fremme gennemførelse af energiforbedringstiltag og evaluering af ordningen, og at HOFORs bemærkninger vil blive inddraget i overvejelserne.

Klima- Energi- og Forsyningsministeriet bemærker til kommentaren fra Rådet for Grøn Omstilling, at bygningspuljens tilskudsordning er målrettet helårsboliger. Der vil derfor i udgangspunktet ikke være tale om statsstøtte i de situationer, hvor der alene ydes tilskud til private bygningsejere, og hvor der hverken direkte eller indirekte er knyttet erhvervsmæssige aktiviteter til bygningen. Tilskudsordningen vil derimod indebære statsstøtte i de situationer, hvor der ydes tilskud til energibesparelser og energieffektiviseringer i udlejningsbygninger, der udlejes til boligformål, og hvor der ydes tilskud til private boliger, der udlejer lokaler til erhverv eller værelser til boligformål. Afgørende for, om der er tale om statsstøtte i henhold til EU-retten vil således være, om den tilskudsberettigede enhed udøver økonomisk aktivitet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker til kommentarerne fra Dansk Fjernvarme, at disse bemærkninger vil blive taget med i det videre arbejde med bygningspuljen i forhold til bygningernes energimærkning.

4. Tilskud til energibesparelser i erhverv (erhvervspuljen)

a. Afgrænsning af tilskudsmodtagere i erhvervspuljen

Dansk Energi bemærker, at lovforslaget begrænser fremtidige forretningsmodeller, der ikke omhandler en direkte tilskudsordning til slutkunder og fremhæver, at de ser en række udfordringer med en direkte tilskudsmodel i forhold til at sikre afløb for de afsatte midler og sikkerhed for, at det ønskede niveau af energibesparelser realiseres. Dansk Energi ser ligeledes en risiko for at mindre virksomheder ikke kan opnå tilskud uden mulighed for tredjeparts aggregering.

Dansk Gartneri bemærker, at hvad angår præciseringen af de tilskudsberettigede foranstaltninger, er det vigtigt, at der ikke bliver lagt for firkantede kriterier for tildelingen af tilskud, f.eks. for høje bundgrænser i forhold til energibesparelserne i de enkelte projekter. Dansk Gartneri bemærker, at det derved sikres, at de politiske intentioner med ordningen flugter med de energibesparende projekter, der får mulighed for at ansøge om tilskud.

Rådet for Grøn Omstilling finder det ikke hensigtsmæssigt, at ordningen udmøntes som tilskudsordningen med direkte tilskud til slutbrugerne, og ikke ved udbud. Rådet for Grøn Omstilling vurderer, at der er etableret virksomheder, der er i stand til

at være aktører eller mellemmand, der kan påtage sig en forpligtelse at gennemføre energibesparelser i virksomheder. Rådet for Grøn Omstilling vurderer endvidere, at der på den måde kan skabes incitament til gennemførelse af flere besparelser end ved ydelse af tilskud til slutbrugeren. Desuden vil disse aktører kunne gennemføre besparelser i SMV-segmentet og samle disse besparelser i fælles ansøgninger om tilskud. Rådet finder, at SMV-segmentet med den foreslåede ordning tabes fuldstændigt, idet det vil være for administrativt tungt for virksomhederne at søge tilskud og for myndigheden at administrere sådanne små tilskud.

SYNERGI er positive over udformningen af erhvervspuljen til energibesparelser og energieffektiviseringer i procesenergi i industri og serviceerhverv.

TEKNIQ Arbejdsgiverne vurderer, at der er risiko for at puljen tilrettelægges på en måde, så den i højere grad kommer store virksomheder til gavn end små og mellemstore virksomheder.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at udmøntningen af erhvervspuljen som en konkurrencebaseret tilskudsmodel rettet mod slutbrugere blandt andet er baseret på en vurdering af, hvordan der opnås størst mulig effekt af midlerne samt, hvordan der kan opnås mest mulig gennemsigtighed i og bedst mulig kontrol af tildelingen af tilskudsmidlerne. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker i den forbindelse, at der i udmøntningen af erhvervspuljen er mulighed for, at tilskudsmodtagere involverer tredjepart i form af eksempelvis rådgivning i forbindelse med de konkrete projekter, men at selve tilskuddet udbetales direkte til den slutbruger, der gennemfører det tilskudsberettigede tiltag. Ministeriet bemærker yderligere, at der i forbindelse med fastsættelse af de nærmere vilkår i erhvervspuljen i form af bekendtgørelsen, der kommer i offentlig høring, vil tages hensyn til, hvordan det kan sikres, at puljen kommer både store, mellemstore og små virksomheder til gavn.

b. Tildelingskriterier i erhvervspuljen

Dansk Energi ser positivt på konkurrenceelementet i erhvervspuljen, hvorved de billigst mulige besparelser først får tilsagn om tilskud.

Landbrug & Fødevarer ser prioriteringen af "at fremme størst mulige energibesparelse pr. tilskudskrone samt at fremme så høj additionalitet som mulig", som en fornuftig disposition. Landbrug & Fødevarer er dog bekymrede for, at det ensporede fokus på pris pr. kWh sammenholdt med, at der ikke længere er mulighed for at aggregere projekter gennem en energisynskonsulent, vil føre til, at puljen kun tilgodeser de "nemme besparelser" i større virksomheder. Det er således Landbrug & Fødevarers bekymring, at projekterne i SMV-segmentet har svært ved at nå et omfang, hvor de kan nå ned på en pris, der kan konkurrere med projekttyper, der kan

gennemføres i større og mere energitunge virksomheder, hvor det er muligt at aggregere projekter, der ikke er additionelle, og som driver støtteniveauet ned. Dette forstærkes af kravet om lange tilbagebetalingstider og den finansielle risiko, som virksomheden pålægges.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilkendegivelser og bemærker, at prioriteringen af midlerne på baggrund af størst mulig energibesparelse pr. tilskudskrone skal sikre størst mulig effekt af midlerne i henhold til målsætningerne i energiaftalen fra 2018. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker yderligere, at alle projekter, der ydes tilskud til uanset disses størrelse, skal overholde de konkrete vilkår i ordningen, der fastsættes blandt andet med henblik på at sikre additionaliteten i erhvervspuljen. Med hensyn til mindre virksomheders muligheder for at opnå tilskud henvises til ovenstående bemærkninger vedrørende afgrænsning af tilskudsmodtagere.

c. Administration af erhvervspuljen

Dansk Energi bemærker at ministeren får beføjelser til at fastsætte en række regler på området i forbindelse med tilsagn om tilskud, herunder mulighed for at stille krav til en positiv/negativliste samt øvrige dokumentationskrav og kriterier for ansøgning. Dansk Energi ser gerne entydige og stramme, men fair krav til dokumentation, der på en gang sikrer høj effekt og en administrativt enkel tilskudsordning. Dansk Energi vurderer samtidig, at omfattende adgang til tilsagnsmodtagers regnskaber mv vil kunne være en barriere for nogle slutkunder.

Dansk Gartneri henstiller til, at kontrolbeføjelserne ikke anvendes ud over, hvad der måtte være nødvendigt for at sikre, at reglerne for ordningen overholdes af hensyn til, at erhvervene ikke pålægges unødige administrative byrder.

Landbrug & Fødevarer er kritiske over for forslaget om, at udbetaling af tilskud først sker, når projektet er gennemført, da det er med til at skabe en større usikkerhed for ansøger. Denne usikkerhed forstærkes endvidere af muligheden for reduktion eller tilbagebetaling af tilskudsmidler, jf. den foreslåede § 10 i energispareloven.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er enige i hensynet til at administrationen af erhvervspuljen er så enkel som muligt samtidig med, at der sikres en sikker og gennemsigtig kontrol af ordningen. Med hensyn til tidspunkt for udbetaling af tilskuddet bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at dette blandt andet er fastsat ud fra et hensyn til kontrol af midlerne samt af hensyn til de generelle vilkår og bestemmelser for udbetaling af statslige tilskudsmidler. Den administrative udmøntning af ordningen vil desuden ske ved bl.a. udstedelse af en bekendtgørelse, der forinden kommer i offentlig høring.

d. Antal årlige ansøgningsrunder i erhvervspuljen

Landbrug & Fødevarer er tilfredse med, at der i tilrettelæggelsen af erhvervspuljens ansøgningsrunder tages hensyn til, at afviste projekter hurtigst muligt kan få genbehandlet reviderede ansøgninger, så projekterne ikke falder på gulvet ved at ansøger prioriterer sine midler anderledes i perioden ml. ansøgningsrunderne.

SYNERGI fremfører, at et afgørende element i puljen bør være, at antallet af årlige udbudsrunder er højt og behandlingstiden kort. SYNERGI forslår derfor mindst 11 årlige udbudsrunder med henblik på en mere omkostningseffektiv brug af puljemidlerne med højere additionalitetsgevinster til følge. SYNERGI mener yderligere, at hyppige udbudsrunder vil modvirke favorisering af store virksomheder på bekostning af mindre energiforbrugende virksomheder.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at ansøgning i runder frem for løbende behandling i højere grad vil understøtte planlagte renoveringer end løbende renoveringer, hvormed store virksomheder vil komme til at dominere i ordningen. På den baggrund ønsker TEKNIQ Arbejdsgiverne, at Energistyrelsen i den endelige udformning af støtteordningen sikrer, at der også er let adgang til puljen for mindre virksomheder, og at der er et stærkt fokus på at sikre additionalitet.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilkendegivelser og henviser til lovforslagets bemærkninger, hvoraf det fremgår, at der i fastsættelse af antallet af ansøgningsrunder både skal tages hensyn til ansøgerenes muligheder for at søge ofte, sagsbehandlingstiden samt den administrative byrde i ordningen. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker yderligere, at antallet af ansøgningsrunder vil blive fastlagt i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelsen, som vil komme i offentlig høring.

e. Informationsindsats

Landbrug og Fødevarer vil gerne opfordre til, at Energistyrelsen kommunikerer de nye tilskudsregler ud, så snart rammerne for puljerne fastlægges. Dermed vil potentielle ansøgere hurtigst muligt kunne tilpasse deres projektideer til de nye ansøgningsvilkår, og det vil være muligt at afvikle en ansøgningsrunde i begyndelsen af 2021. Det er Landbrug & Fødevarers indtryk, at der i 2020 kun vil være beskeden efterspørgsel på energibesparelser blandt energiselskaberne. Dette betyder reelt, at der ikke vil være nogen tilskudsmuligheder i et helt år, hvilket igen vil betyde, at mange projekter ikke vil blive igangsat, og at mange vil afvente med at initiere projekter, til den nye ordning træder i kraft.

Rådet for Grøn Omstilling savner en beskrivelse af, om det planlægges at gennemføre understøttende aktiviteter, og i givet fald hvilken type aktiviteter.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er enige i behovet for at fastlægge de nærmere vilkår, samt udbrede kendskabet til disse, så hurtigt som muligt og kvitterer for opfordringen til at dette. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker i den forbindelse, at det forventes, at der vil blive planlagt og gennemført understøttende aktiviteter i bredt samarbejde med aktører og målgruppen for ordningen i løbet af 2020. Herudover forventes den kommende bekendtgørelse sendt i offentlig høring i løbet af første halvår 2020, hvor udmøntningen af ordningen vil være konkretiseret.

f. Øvrige bemærkninger vedr. erhvervspuljens tilskudsordning

Landbrug & Fødevarer ser gerne, at de kommende tilskudspuljer vil sikre en højere gennemsigtighed i bevillingerne, end hvad tilfældet har været i den nuværende energispareordning.

Landbrug & Fødevarer havde gerne set en større prioritering af energispareindsatsen i form af flere tilskudsmidler i erhvervspuljen, da det er deres erfaring, at der fortsat findes et stort potentiale for energieffektiviseringer i erhvervet, herunder landbruget, hvilket de anser som et omkostningseffektivt virkemiddel til at nedbringe drivhusgasudledningerne.

Rådet for Grøn Omstilling anbefaler, at erhvervspuljen sammentænkes med energisynsordningen, således at resultaterne fra energisynene f. eks. benyttes som dokumentation i forbindelse med ansøgninger om tilskud. Herved sikres også, at de obligatoriske energisyn fører til konkrete energibesparelser i virksomhederne.

SYNERGI efterspørger en konkret løsning på problematikken omkring ubrugte midler. SYNERGI har forståelse for, at puljemidler ikke kan overføres til efterfølgende år, men ser det som en forudsætning for ordningen, at alle midler bruges til det til tænkte formål, evt. via en opsamlingspulje sidst på året.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker til kommentarerne fra Landbrug & Fødevarer, at udmøntningen af ordningen netop er tilrettelagt med henblik på høj gennemsigtighed, herunder i valget af en konkurrencebaseret tilskudsmodel, hvor slutbruger selv ansøger og modtager tilskuddet direkte. Med hensyn til prioritering af energispareindsatsen i form af flere tilskudsmidler i erhvervspuljen bemærkes, at puljernes overordnede udformning i forhold til gennemførelse af energibesparelser følger af energiaftalen fra 2018 og dermed det politiske mandat, der ligger til grund for lovforslaget.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for opfordringen fra Rådet for Grøn Omstilling om at inddrage energisynsordningen i administrationen og tager den med i det videre arbejde med udmøntningen af ordningen.

Ministeriet bemærker med hensyn til størrelsen af det planlagte tilskud, at forslaget medfører, at det konkrete tilskud, der ydes til et enkelt projekt, afhænger af den faktiske realiserede energibesparelse i projektet samt det ansøgte tilskudsbeløb pr. sparet kWh, som der er givet tilsagn om.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er enige i betragtningerne fra SYNERGI i behovet for, at midlerne har så stor effekt som muligt og derfor skal anvendes til det tiltænkte formål. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at der i udmøntningen af puljen vil blive set på mulighederne for, hvordan eventuelle overskydende puljemidler vil kunne overføres til efterfølgende år.

5. Energimærket

Bygherreforeningen bemærker, at energimærket som indikation for bygningernes performance har en række mangler. Det gælder eksempelvis to forhold, nemlig at visse bygninger har fået et forbedret energimærke som følge af tidligere ændringer i energifaktorerne, uden at dette har medført reelle besparelser i slutforbruget, og at energimærkningen mangler en indbygget dynamik, således at energimærket kan opdateres løbende i takt med, at der foretages energibesparende tiltag – og ikke som i dag, hvor kravet om opdatering/fornyelse (for større bygninger) kun gælder for hvert 10. år.

Bygherreforeningen foreslår at give bygningsejerne (og/eller deres rådgivere) adgang til selv at opdatere energimærker i takt med gennemførelse af besparelser inden for energimærkets gyldighedsperiode. Dette kunne foregå således, at en fornyelse af energimærket f.eks. hvert 10. år samtidigt bliver en ekstern verificering af de foretagne, løbende indberetninger – eventuel suppleret med kommunal eller statslig stikprøvekontrol i lighed med den eksisterende ordning generelt.

Danmarks Almene Boliger bemærker, at omkostningerne ved ordningen er uforvarligt høje i forhold til nytten.

Baggrunden angives som følgende:

- I almene boliger får beboerne den fulde gevinst ved rentable energiinvesteringer, og de kan kollektivt gennem beboerdemokratiet beslutte disse. I den almene model er der indbygget gode finansieringsmuligheder. Incitamenterne til at gennemføre rentable investeringer er således til stadighed tilstede.
- Almene boligorganisationer skal løbende opdatere langsigtede drifts- og vedligeholdelsesplaner, og i disse indgår naturligt også overvejelser om rentable energiinvesteringer. Set i det lys er energimærkningsordningen dyrt dobbeltarbejde.

Såfremt energimærkeordningen fastholdes i sin nuværende form, så ønsker Danmarks Almene Boliger ændringer i forhold til række- og kædehuse, hvor ordningen er særlig uhensigtsmæssigt, set fra deres side. De peger her på, at energikonsulenten skal vurdere hvert hus for sig på trods af, at de er helt ens. Derfor ønsker Danmarks Almene Boliger, at det ved ensartet byggeri kun skal være nødvendigt at vurdere en bolig.

Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Industri og SYNERGI bakker op om muligheden for at annullere et energimærke, hvor en berigtigelse af energimærket ikke vurderes at give et tilstrækkeligt retvisende energimærke. Dansk Energi bakker op om muligheden for at yde tilskud til udarbejdelse af energimærker anvendt til dokumentation i forbindelse med tilsagn om tilskud i konkrete sager. SYNERGI opfordrer til, at indsatsen for at få energimærket flere boliger bør styrkes.

Danske Bygningskonsulenter har en bemærkning til forslag om ændring ændringen af § 12 stk. 1, i lov om fremme af energibesparelser i bygninger, hvorefter "energikonsulent" ændres til: "virksomhed eller person". Der henvises til, at personer ikke kan energimærke en bygning, og at det derfor ikke giver mening at skrive personer. Derfor foreslås i stedet følgende ændring: "energikonsulent" ændres til: "certificeret virksomhed".

Danske Bygningskonsulenter mener også, at det er vigtigt, at energimærkninger, som ikke er retvisende, altid først forsøges rettet gennem berigtigelse. Danske Bygningskonsulenter er enige med hensigten bag ændringen, når det nævnte eksempel, dvs. at der ikke findes et ansvarligt certificeret energimærkningsfirma, forekommer i praksis.

Udvidelsen af bemyndigelsesbestemmelsen synes ifølge Danske Bygningskonsulenter meget bred, hvorfor man foreslår, at de regler, som udvidelsen af bemyndigelsesbestemmelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte, i hvilke andre tilfælde energimærkningen mister sin gyldighed, skal defineres gerne i dialog med branchen, beskrives og offentliggøres til de certificerede energimærkningsfirmaer.

HOFOR bemærker i forbindelse med ændringer i lov om fremme af energibesparelser i bygninger, at det overvejes at ændre kravet i § 20 om, at energimærker skal opsættes, så de er synlige for brugere af bygningen i bygninger, der ejes eller bruges af offentlige institutioner og virksomheder m.v. Kravet betyder, at op til 10 år gamle energimærker skal hænge synligt i administrationsbygninger i forbindelse med kraftvarmeanlæg, spildevandsanlæg m.v., hvor offentligheden ikke har adgang.

Kravet i § 20 kunne ifølge HOFOR alternativt affattes, så det er i overensstemmelse med bygningsdirektivet, som kun kræver, at energimærket opsættes i bygninger over 500 m², der anvendes af offentlige myndigheder og ofte besøges af offentligheden.

HOFOR foreslår samtidigt, at der i stedet stilles krav om øget anvendelse af data ved at synliggøre bygningens faktiske årlige og/eller månedlige energiforbrug for brugerne i alle bygninger anvendt af offentlige institutioner og virksomheder, herunder administrationsbygninger m.v. Et sådan krav vurderes af HOFOR at ville have større effekt, da brugerne af bygningen dermed bliver motiveret til at tænke over energirigtig adfærd og -drift, særligt hvis brugerne kan konstatere at energiforbruget er steget i forhold til tidligere år.

Ministeriets bemærkninger:

Til Danmarks Almene Boligers høringssvar bemærkes, at Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet i 2018 igangsatte en indsats, som skal styrke energimærkningsordningen for bygninger. Som led i denne indsats er der en række initiativer for udvikling af bl.a. eksisterende, større bygninger. Der henvises her til [Initiativplan – en mere robust energimærkningsordning](#). Et af disse initiativer er at analysere, om mere vidtgående initiativer til energieffektivisering, f.eks. certificeret energiledelse, krav om energisyn eller krav om vedligeholdelsesplaner, helt eller delvist kan erstatte energimærkningen af store bygninger.

Række- og kædehuse er af ministeriet vurderet som værende generelt mere selvstændige end etagebygninger. I modsætning til etagebygninger kan række- og kædehuse variere fra enhed til enhed i alt lige fra tag til vinduer. Ministeriet er dog forstående over for Danmarks Almene Boligers udfordringer på lejemarkedet, hvor drift og vedligehold foretages centralt. Ministeriet tager derfor opfordringerne fra Danmarks Almene Boligers til efterretning, men vurderer ikke, at bemærkningerne giver anledning til ændringer i nærværende lovforslag.

Til Bygherreforeningens høringssvar bemærkes, at en bygningens energimæssige ydeevne ikke alene er bygningens umiddelbare energiforbrug, men også hvor meget energi, der samlet set forbruges for at forsyne bygningen. Da en stigende mængde af Danmarks energi kommer fra vindkraft, solenergi og andre vedvarende energikilder, kræver det generelt mindre energi at producere elektricitet og fjernvarme. Derfor blev energifaktorerne nedjusteret den 1. juli 2018, så de afspejler den faktisk forventede energiforsyning i 2020. For visse bygninger, har det medført et forbedret energimærke, hvilket er en naturlig konsekvens af, at der anvendes mere vedvarende energi til at forsyne bygningerne.

Bygherreforeningen forslår, at energimærke for større bygninger opdateres løbende i takt med, at der foretages energibesparende tiltag. Forslaget er i tråd med

den indsats, som skal styrke energimærkningsordningen for bygninger, hvor data og digitalisering skal gøre det muligt at understøtte større bygningsejers behov.

Til Danske Bygningskonsulenters høringssvar bemærkes, at grunden til, at ændringen henfører til både virksomhed eller person skyldes et ønske om fleksibilitet, dvs. muligheden for at tilrettelægge energimærkeordningen på en anden måde end anvendelse af certificerede energimærkningsfirmaer. Denne mulighed foreligger i lovens øvrige bestemmelser, hvorfor denne linje også følges her.

Bestemmelsen er en bemyndigelsesbestemmelse, hvilket betyder, at der skal ind sættes en konkret bestemmelse i bekendtgørelse om energimærkning af bygninger, inden energimærker kan gøres ugyldige. Eventuel indførsel af konkrete bestemmelser vil derfor følge sædvanlig praksis for udstedelse af bekendtgørelser, herunder høring, hvor det er muligt at indgive høringssvar. Berigtigelse af energimærker vil forstsat være den normale praksis for at sikre, at bygningsejer får konkrete energimærkninger.

Til HOFORs høringssvar bemærkes, at bygningsdirektivet fastslår, at bygninger op til 250 m², der anvendes af offentlige myndigheder og ofte besøges af offentligheden, samt at andre bygninger over 600 m² og ofte besøges af offentligheden, skal have synlig opsætning af energimærket.

For bygninger, der anvendes af offentlige myndigheder, gælder også, at der skal foreligge et gyldigt energimærke. Såfremt der foretages ændringer, som i væsentligt omfang påvirker bygningens energimæssige ydeevne, vil det medføre, at der skal ske fornyet energimærkning. Dette nye energimærke skal erstatte det tidligere energimærke og erstattet det synlig opslåede energimærke. Dette er uafhængig af den 10 årige gyldighedsperiode.

For andre bygninger over 600 m² og ofte besøges af offentligheden, skal alene gyldigt energimærke være opsat. Såfremt der foretages ændringer, som i væsentligt omfang påvirker bygningens energimæssige ydeevne, skal energimærket her nedtages, såfremt der ikke foreligger et gyldigt energimærke. Det betyder, at det energimærke, som er synligt, skal afspejle bygningens energimæssige tilstand.

For så vidt angår forslaget om øget anvendelse af data ved at synliggøre bygningens energiforbrug for brugerne i bygninger anvendt af offentlige institutioner og virksomheder bemærkes, at der i dag allerede offentliggøres energiforbrug i staten på webadressen spareenergi.dk. Herudover bemærkes at de i høringssvaret fremsendte bemærkninger vil bringes videre i forhold til den kommende energibesparelsesindsats udarbejdelse.

6. Ophævelsen af ældre love, samt ændring af afskrivningsloven og ligningsloven

Dansk Industri og SYNERGI ser positivt på ophævelsen af ældre love og ændringer af lignings- og afskrivningsloven, hvortil der ligeledes ses positivt på den foreslåede ligningslovsændring, der sikrer, at fremtidige tilskud til private bygningsejere bliver skattefritaget i medfør af den foreslåede hjemmel i energispareloven.

Dansk Fjernvarme anfører for så vidt angår ændringen i afskrivningsloven, at de opfatter denne ændring således, at det vil føre til ændrede vilkår for virksomhederne, hvor de til forskel fra tidligere vil skulle betale skat af et tilskud i det år, de modtager tilskuddet, men først kan få fradrag for afskrivningerne i takt med de almindelige afskrivningsregler. Der opfordres derfor til, at der indsættes en adgang til at foretage straksafskrivning for virksomheder også i den nye energispareordning.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilbagemeldinger. Endvidere bemærkes til kommentaren fra Dansk Fjernvarme, at den omhandlede bestemmelse i afskrivningsloven er begrænset til tilskud ydet efter lov om statstilskud til energibesparelser m.v. i erhvervsvirksomheder. Efter denne lov kunne der frem til finansåret 2001 ydes tilskud til investeringsomkostningerne til projekter, der førte til mere effektiv energiudnyttelse eller energibesparelser i erhvervets energianvendelse. Da der ikke har været bevillinger på finansloven siden 2001, er det ministeriets vurdering, at denne lov har udtømt sit indhold og derfor bør ophæves. En ophævelse af den pågældende bestemmelse i afskrivningsloven vil således ikke føre til en forringelse, i forhold til gældende ordninger.

7. Øvrigt

Dansk Fjernvarme bemærker til den foreslåede § 9, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 7), at myndighederne i forbindelse med kontrolopgaver hos tilskudsmodtager, uden retskendelse kan få adgang til fysiske installationer og regnskaber samt øvrigt, ikke nærmere defineret fysisk og elektronisk materiale. Dansk Fjernvarme bemærker, at når der med speciallovgivning hjemles til adgang uden retskendelse, bør dette kun ske på præcist definerede vilkår og med et eksakt beskrevet formål. Samtidig anerkendes behovet for kontrol med tilskudsordninger, men henstiller til at stedlig kontrol kun ske ved begrundet mistanke og med fokus på det materiale, der konkret vedrører den undersøgte energibesparelsesforanstaltning.

Datatilsynet henviser til lovforslagets § 1, nr. 7 og § 2, nr. 8 og gør opmærksom på reglerne om behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningen artikel 6. De henstiller til, at Energistyrelsen overvejer, om der vil ske behandling af personoplysninger som følge af lovforslaget, og hvis dette er tilfældet, overvejer på hvilket grundlag i databeskyttelsesforordningens artikel 6, behandlingen kan ske.

Datatilsynet forudsætter, at enhver behandling af personoplysninger foranlediget af udkastet vil ske i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 5.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker til kommentaren fra Dansk Fjernvarme om kontroladgang uden retskendelse, at det er forventningen, at langt størsteparten af tilskudssagerne vil kunne kontrolleres administrativt på baggrund af de krav, der stilles til dokumentation. Der kan dog være situationer, eksempelvis ud fra en specifik risikovurdering eller ved særlig mistanke om uregelmæssigheder, hvor det vurderes nødvendigt at foretage fysisk kontrol på stedet af de installationer m.v., der er givet virksomhedsejeren tilsagn om tilskud til at etablere. Adgangen vil dog begrænses til fysiske installationer mv. i relevante dele af virksomheders driftssted og øvrige lokaliteter, hvor projektet efter ansøgningen om tilsagn skal gennemføres. For så vidt angår adgangen til at gøre sig bekendt med materiale, vil det være afgrænset til relevant skriftligt materiale, der er nødvendigt for at udøve kontrol efter loven.

Endelig har ministeriet taget Datatilsynets bemærkninger til efterretning og vurderer, at der ikke sker behandling af personoplysninger som umiddelbar følge af lovforslaget, men at det vil indgå i udmøntningen af hjemler i henhold til lovforslaget.

8. Evt. ændringer som høringssvarene har givet anledning til

Høringssvarene har givet anledning til følgende ændringer i lovforslaget:

Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet bemærker, at der med lovforslaget vil etableres hjemmel til at kunne yde tilskud til almene boliger. For at tydeliggøre, hvilke bygninger, der vil kunne være omfattet af tilskudsbestemmelsen, er der tilføjet en præcisering i lovbemærkningerne, hvoraf det fremgår, at der med hjemmel i den foreslåede § 7, stk. 1, nr. 2, også vil kunne ydes tilskud til almene boliger.

Herudover er det i lovforslagets specielle bemærkninger til foreslået § 7, stk. 2, i energispareloven tilføjet en tekst, hvorefter tilskud til energibesparelser inden for lovens rammer og i et vist omfang vil kunne målrettes ansøgersegmenter med henblik på opnåelse af CO₂ reduktion.